

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive research) ศึกษาถึง ความรู้ และพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานโดยใช้แนวคิดการดูแลตนเองของโอเร็ม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเบาหวานที่มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลมโหสถ โรงพยาบาลเซษฐาธิราชและโรงพยาบาลมิตรภาพ ระหว่างเดือนกันยายน ถึงเดือน ตุลาคม 2550 จำนวน 167 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับโรคเบาหวาน แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน ได้ตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ ได้ค่าความเที่ยง 0.74, 0.85 ตามลำดับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ป่วยเบาหวานมีความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=19.85$, $S.D.=3.88$) เมื่อจำแนกตามรายด้านพบว่า ผู้ป่วยเบาหวานส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเองอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=16.43$, $S.D.=3.49$) รองลงมาคือความรู้เรื่องโรคเบาหวานและการดูแลรักษาอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=3.44$, $S.D. = 1.49$)เมื่อจำแนกตามโรงพยาบาล พบว่าความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานของโรงพยาบาล โรงพยาบาลมิตรภาพ โรงพยาบาลมโหสถและโรงพยาบาลเซษฐาธิราช อยู่ในระดับต่ำทั้งหมดมีค่าคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันเล็กน้อย ($\bar{X}=20.08$, $S.D.=3.72$, $\bar{X}=20.03$, $S.D.=3.33$, $\bar{X}=19.44$, $S.D.=3.72$ ตามลำดับ)

2. พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานพบว่า ผู้ป่วยเบาหวานมีพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}= 2.35$, $S.D. = 0.53$) เมื่อจำแนกตามรายด้านพบว่า ผู้ป่วยเบาหวานมีพฤติกรรมในการดูแลตนเองด้านการจัดการความเครียด การดูแลสุขภาพอนามัยทั่วไป การได้รับยาและการติดตามการรักษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.09$, $S.D. = 0.70$, $\bar{X}= 2.97$, $S.D. = 0.64$, $\bar{X}= 2.92$, $S.D. = 0.66$ ตามลำดับ) ด้านการควบคุมอาหารและการดูแลเท้า ด้านการออกกำลังกายและการป้องกันภาวะแทรกซ้อน อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}= 2.21$, $S.D. = 0.45$, $\bar{X}= 1.86$, $S.D. = 0.60$, $\bar{X}= 1.73$, $S.D. = 0.92$ และ $\bar{X}= 1.72$, $S.D. = 0.97$ ตามลำดับ) เมื่อจำแนกตามโรงพยาบาล พบว่า ผู้ป่วยเบาหวานที่รักษาตัวอยู่ โรงพยาบาลมโหสถ โรงพยาบาลเซษฐาธิราชและโรงพยาบาลมิตรภาพ มีพฤติกรรมในการดูแลตนเองโดยรวมอยู่ในระดับต่ำทั้งหมด ($\bar{X}= 2.38$, $S.D. = 0.27$, $\bar{X}= 2.35$, $S.D. = 0.33$ และ $\bar{X}= 2.32$, $S.D. = 0.38$ ตามลำดับ)

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าผู้ป่วยเบาหวานมีความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองอยู่ในระดับต่ำ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า

1. ควรศึกษาวิจัยถึงทดลองโดยใช้โปรแกรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน ได้แก่โปรแกรมการสอนสุขศึกษา โปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพ การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม และการให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้ป่วยเบาหวานมีความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานและเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการดูแลตนเองเพื่อควบคุมโรคเบาหวานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับปัญหา

2. เสนอให้ทั้ง 3 โรงพยาบาลควรจัดระบบการสอนความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานและ แนะนำการให้การดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานอย่างต่อเนื่องโดยแพทย์และพยาบาล

This descriptive research aims to examine knowledge and self-care behaviors of diabetes mellitus' patients using the Orem' s self-care concepts. Sample was 167 patients with diabetes mellitus receiving medical care at out patient department of Mahosot hospital, Sethathirath hospital, and Mitraphap hospital. Research data were collected from September to October 2007. Research instruments for data collection were demographic data recorded from diabetes data questionnaire, diabetes knowledge questionnaire. The diabetes knowledge questionnaire and the diabetes self-care behavior questionnaire have been tested for reliability. conbrach alpha coefficient were 0.74 and 0.85 respectively. Data were analyzed using descriptive statistic, including frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of the study were:

1. Patients with diabetes mellitus have low level of diabetes knowledge ($\bar{X} = 19.85$, $SD = 3.88$). for diabetes knowledge subscales, most of patients diabetes mellitus have knowledge about self-care behaviors ($\bar{X} = 16.43$, $SD = 3.49$), followed by knowledge about disease and treatment of diabetes mellitus ($\bar{X} = 3.44$, $SD = 1.49$). Regarding hospital setting, it was found that diabetes knowledge of patients receiving care from Mitraphap hospital, Mahosot hospital, and Sethathirath hospital were at low level with little differences among the three hospitals ($\bar{X} = 20.08$, $S.D = 3.72$, $\bar{X} = 20.03$, $S.D = 3.33$, $\bar{X} = 19.44$, $S.D = 3.72$, respectively).

2. Patients with diabetes mellitus have low level of overall self-care behaviors diabetes knowledge ($\bar{X} = 2.35$, $SD = 0.53$). Regarding self-care behavior subscales, patients with diabetes mellitus and moderate level of self-care behaviors on stress management, general health care, medication taking, and keeping follow-up for treatment ($\bar{X} = 3.09$, $S.D. = 0.70$, $\bar{X} = 2.97$, $S.D. = 0.64$, $\bar{X} = 2.92$, $S.D. = 0.66$, respectively); low level of self-care behaviors in relation to diet control, foot care, exercise and prevention of complications ($\bar{X} = 2.21$, $S.D. = 0.45$, $\bar{X} = 1.86$, $S.D. = 0.60$, $\bar{X} = 1.73$, $S.D. = 0.92$ and $\bar{X} = 1.72$, $S.D. = 0.97$, respectively). regarding hospital settings, patients receiving care from three hospitals: Mahosot hospital, Sethathirath hospital, and Mitraphap hospital have low level of self-care behaviors ($\bar{X} = 2.38$, $S.D. = 0.27$, $\bar{X} = 2.35$, $S.D. = 0.33$ and $\bar{X} = 2.32$, $S.D. = 0.38$, respectively).

Results from this study revealed that patients with diabetes mellitus have low level of diabetes knowledge and diabetes self-care behaviors. The researcher suggested that

1. The quasi-experimental study should be conducted using intervention programs to promote self-care behaviors of patients with diabetes mellitus, such as health education programs, health promotion programs, teaching programs using group processes, and counseling programs in order for patients with diabetes mellitus to have diabetes knowledge and utilize knowledge to perform self-care behaviors for controlling the disease properly and solving the problems suitably.

2. It is suggested that physicians and nurses of these three Hospitals should be continuously teaching knowledge on diabetes mellitus, and advising self-care behaviors to patients with diabetes mellitus.